

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 24 K, pol leta 12 K in za štiri leta 6 K. — Naročnina izven Jugoslavije 32 K. — Naročnina se pošilja na Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odpovedi. — Udje „Kotliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo, če obsegajo 4 strani 40 vin., na 8 straneh 60 vin. — Uredništvo: Koroska cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroska cesta šte. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Za inserate se plačuje od enostopne pečetnice za enkrat K 1.60. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 50 vin. — Inserati se sprejemajo do torka popoldne. Nezapre reklamacije do poštnine prosta.

Občinske volitve.

Demokratije so skoraj v vseh krajih začeli z vztrajno agitacijo za občinske volitve. Volilni zakon se ni uradno objavljen. Ne ve se torej na način, ki izključuje vsak dvom, kdo ima pravico voliti in kako se bo volilo. Sedanja liberalno-socialistična vlada prikriva volilni zakon našemu ljudstvu, le svojim somišljenikom ga je dala na znanje po političnih glava-
jih demokratske stranke. Da je to navadna politična goljufija in lumparija, ki jo uganjajo liberalni pogla-
varji, o tem je sodba pri našem ljudstvu soglasno storjena. Naš narod bo pri volitvah liberalnim sle-
parjem dal primeren odgovor. Svoje somišljenike o-
pozarjamo na to, naj ne gredo liberalcem nikjer na
limanice, naj ne podpisujejo nobene kandidatne listine,
ki jo jim predloži kak liberalec ali samostojnež ali
socialni demokrat. Vse sestavljene in podpisane kan-
didatne liste niso pravno veljavne, dokler se niso ob-
činske volitve razpisane. Naj torej vsak naš somišlje-
nik prekliče podpis, ki ga je dal na listino, predlo-
ženo od naših nasprotnikov. Sedaj je še čas prekli-
cuti, če tudi liberalci in drugi protivniki to zanikajo.
Kandidatne listine, ki bodo veljavne za volitve, ko
že bodo volitve razpisane, bodo morale imeti pravo
obliko, predpisano od zakona. Torej prekličite svoje
podpise, dane liberalcem, samostojnežem, socialnim
demokratom. V obče pa ničesar ne storite v zadevi
občinskih volitev brez vednosti odbora Kmetijske zve-
ze, okrajnega ali vsaj krajevnega odbora. Naspro-
tniki hočejo napraviti zmedo v naših vrstah. Somišlje-
niki, pozor in sloga!

Važno za občinske volitve.

Občinski volilni red za Slovenijo, ki ga je skr-
pucal predsednik deželne vlade dr. Grega Zerjav,
obsega 65 paragrafov. Volilni red je tako zavil in
zveržen, da bo treba temeljitega proučevanja, da ga
bo vsak naš zaupnik in agitator dobro razumel. Taj-
ništvo Kmetijske zveze bo poslalo te dni vsem župni-
skim odborom naše stranke potrebna navodila. Za
danes navajamo samo najnujnejše.

LISTEK.

Januš Goloc.

Pozdravi rojakov.

(Dalje.)

Ženska družba je prisiljeno potihnila pri našem
vstopu, ko so pa spoznale v meni domačega rojaka,
je kmalu zašumelo po krčmi, zaoril je ženski smeh,
in že so začele pri dveh mizah: „Sestre veselo vse,
tra-la-la-la.“ Vojak domačin z medaljami na prsni,
ki je sedel v krogu žensk, je razkladal poslušalkam,
da zavzemam jaz kako presneto nizkotno šaržo, ker
nisem prinesel prav nobene kolažne, ki jo že ima, saj
ono ta bronasto ali železni križec, vsak konjuh pri vo-
jakih.

Požrl sem domnevano vojaško zaplankanost mo-
je malenkosti, motril sem rajajočo družbo, nisem se
mogel uživet v verjeti: ti vsled obilo popitega vina
razposajeni ljudje bi naj bili moji domačini in rojaki
sedaj v preresni in prežalostni dobi svetovne vojne.
Na vseh obrazih razgretost, razposajenost, surovo
kihetanje in neubrano zaokrožena vinska pesem iz
ženskih grl. Pri tem pogledu sem se postavil takoj
pred vprašanje: Kaj bi rekli, ako bi videli to sliko
rajažočih žensk moji bratje iz graškega invalidnega
dema? Ne, ne, do one nedelje se mi niti sanjalo ni,
da pozablja tudi kmetška vas: V vojnem času smo,
na tisoče jih umira ali ohromeva vsaki dan; mi pa
popivamo, razgrajamo in se ravsari ter puli po več
žensk za enega vojaka, ki se je iztrgal iz vojnega me-
teža za par dni oddiha.

Ženske krog mize se res niso zadovoljile samo
s petjem in razposajenim krohotanjem, navile so hre-
ščeči gramofon, začel se je ples. Vrtele se je ženstvo
samo med seboj, ker moških ni bilo in se jim niti ni
ljubilo, krožiti po nepotrebnem v julijski vročini.

1. Volilni imeniki.

Začasne volilne imenike, ki so jih župani mora-
li do 10. januarja vpsolati okrajnemu glavarstvu, do-
bijo v nekaterih dneh vrnjene. Ko bo vlada razpisala
občinske volitve, mora župan imenike razgrniti v
splošen vpogled v svrhu reklamacij. Vsakdo ima pra-
vico vpogledati imenike in sicer tekom osem dni po
dnevu prve objave na občinski deski. Zaupniki Kmet-
ske zveze, pozor! V krajih, kjer je župan ali gerent
naš nasprotnik, strogo pazite, kedaj bo prišel tak
razglas na občinsko desko.

2. Ugovori in reklamacije.

Ugovore ali reklamacije sme vlagati vsakdo, ki
je vpisan v volilni imenik, kakor tudi vsak zase, da
se ga vpiše v volilni imenik. Za vsako reklamacijo
mora biti vložen poseben ugovor in mora biti opre-
njen z dokazili, katera mora na zahtevo stranke izdati
vsaka oblast brezplačno. Župan mora ugovore tekom
treh dni predložiti okrajnemu glavarstvu.

3. Kdo mora biti v imeniku volilcev?

Pravico voliti imajo vsi 21 let stari državljani
moškega spola, ki imajo vsaj, kolikor je dosedaj zna-
no, 2 leti (najbrže se bo pa ta doba skrajšala na šest
mesecev) svoje redno bivališče v občini, ali ki kot
javni nameščenci, nameščenci zasebnih železnic, v
dušnem pastirstvu ali v službi cerkvenih oblasti na-
meščeni duhovniki, notarji, odvetniki, inženirji, zdrav-
niki, živinozdravniki ki vsaj od začetka prve razponi-
ve volilnega imenika redno živajo v občini; nadalje
ženske, ki samostojno gospodarijo na svojem posest-
vu ali obrti, oziroma na posestvu ali obrti svojih od-
sotnih mož, mladoletnih ali odsotnih otrok, katerim je
vsaj eno leto predpisan državni neposredni davek,
dalje ženske, ki so dovršile vsaj osem razredov ljud-
ske šole, ali meščanske šole, ali štiri razrede kake
srednje šole. Opozariti je treba, da odsotnost iz ob-
čine vsled vojaškega službovanja se ne smatra kot
ukinjenje bivališča.

4. Število občinskih odbornikov.

Ce je po zadnjem ljudskem štetju v občini manj
kot 500 prebivalcev, volijo 10 odbornikov in 10 na-

Mati so silili na odhod iz te lahkomišelnice druž-
be, čakal sem se, da vidim konec te ženskopijske ko-
medije.

Ali vam ni zlodej prinesel skozi duri ono črnu-
hasto babnico z dvema otrekoma, kateri smo se nav-
lašé izognili na razpotju ob cesti. Kar brez vsakega
vprašanja za morebitno dovoljenje je prisedla tik me-
ne, si nalila kozarec in pila na naše zdravje. Menila
je samo, saj gospoda že itak poznam iz cerkve Mari-
je v Pušavi. Nikakor se nisem mogel načuditi, kako
je ta vojna zastrupila rojstvo vas in osobito ono omo-
ženo ženstvo, ki je vlekle podpore za možmi, ki so ne-
izmerno trpeli in umirali po raznih bojiščih.

Nisem utegnil na dolgo razmotrivati o tem voj-
nem pohujšanju v obsotelski dolini, ko je razpotegnili
prijatelj Joško svoj od let že razbrzdani obraz v
strašno prepade bojazni in začudenja. Sedel sem s
hrbtom tik ob sobnih durih, da nisem mogel videti,
kdo prihaja, kaj se godi pred vrati, ker razodeva moj
prijatelj že na življenjsko preizkušnem obrazu toliko
strahu.

Vsa družba v sebi je trenutno utihnila, a med
mene in ono zraven mene sedečo baburo je nekdo u-
daril z dolgo, široko in novo sirkovo metlo. Kozarci
so zaoingljali, liter se je prevrnil... cela ženska
družba je zopet buknila v glasni krohot in posme-
h. Oglelal sem se. O ti strah! Starikave ženske
mače oči so se zasadile v mene, starka je porinila
svojo brezzobno spodnjo čeljust za peden in dolgo iz-
pod zgornje, tresnila z ного ob tla in zarežala:

„Tako, nečimurnica, sedaj popivaš s soldatom,
jaz te pa čakam že ure pri križu ob cesti!“

Sedaj sem pa tičal v gufjnicí babjega prereka
po nedolžnem in pahnen v občni posmeh čisto prisi-
ljeno. Gadje razkačeno bable je sikalo v mojo sosedo
z vsemi psovskami, sirkova metla je počivala na mizi
med prevrjenimi kozarci in litrom, mi vsi krog mize
smo ostrmeli, ženstvo krog sosednih miz se je škodo-
željno krohotalo meni in oni črnuhasti tujki, ker nas
je udrihnila s sramotno sirkovo metlo starka sambog-
nasvaruj — Falotova Urša.

mestnikov, če jih je manj kakor 2000, volijo 16 odbor-
nikov in 16 namestnikov, manj kot 5000, 24 odbor-
nikov in 24 namestnikov, manj kot 10.000, 32 odbor-
nikov in 32 namestnikov, manj kot 20.000, 36 odbor-
nikov in 36 namestnikov itd.

5. Kandidatne liste.

Ker že sedaj nasprotniki hočejo zaradi kandi-
datnih list delati zmešnjavo, opozarjamo pristaše, da
strogo pazijo v vsaki občini na predpise radi kandi-
datnih list. Občinske odbornike in namestnike je vo-
li i po obveznih listah, to se pravi, vse politične sku-
pine, oziroma stranke, morajo predložiti županu do
določenega roka to je, najpozneje v 5dneh po razpo-
ložitvi pravomočnih volilnih imenikov, to se pravi:
imenikov, ki so vsled reklamacij po odobritvi oblasti
končno veljavni. Zaupniki pazite zlasti tudi na ta rok,
da ga ne zamudite, ker so sicer vse pozneje oddane
kandidatne liste neveljavne. Vsaka 1., 8., 12. itd. o-
seba na kandidatni listi sme biti tudi ženska, ki ima
seveda tudi pravico voliti.

Prehrana, delo in valuta.

Dobro znana je čitateljem ptičja volitev kralja.
Vse ptice je pri tekmi za kralja v poletu v zračno vi-
šino nadkrilil orel. Ko je prekosil v letanju vse svoje
sotekmece, se je začel spuščati proti tlom. V tem tren-
nutku smukne izpod orlovih peruti ptič palček ali kra-
ljiček. Ker je tičal skrit med orlovim perjem, je bil
izpočit. Ko je orel obnemogel v poletu, ga je hotel ta
prefriganec nadkriliti in se je dvignil višje od orla.
Radi te goljufije so mu nadjali ptiči ime: kraljiček.

Ljudska stranka in palčki.

Ze med vojno, osobito pa pri preobratu je dvi-
gnila naša Ljudska stranka liki ptica orel slovenski
narod v višine svobode, samostojnosti in prostosti. Ko
je priplula naša stranka v višine narodne samostoj-
nosti, pa so izfrčali izpod njenega perja razni palčki
in kraljički: demokrati (liberalci, samostojni) in so-
cjalni demokrati. Povspele so se te stranke v vladne
višine brezobzirnega samodržtva. Vendar s to nad-

Moja mati se je zavedla prva. Falotki je zalu-
čala v obraz:

„Kaj, starjača, pa tepež mojega sina z metlo?“

Urša pa se je odrezala hladnokrvno:

„Kaj zlodeja, tvoj sin je vendar gospod, ne pa
soldat, ki popiva z našo Mico!“

Res nisem znal, ali bi naj ostal in vztrajal na
sramotnem odru, ali bi se naj branil in zagovarjal,
ali jo popihal iz te družbe proti domu.

Babnice so se prerekale med seboj, druge so
se smejele, jaz pa sem sedel kot štor na svojem stol-
cu v strahu, da me oplahne Falotka še enkrat s sir-
kovo metlo. Iz celega ženskega prepira sem posnel
toliko, da je moja črnomufasta sosedna snaha stare Fa-
lotove Urše in doma od Sv. Lovrenca na Pohorju. —
Danes se je namenila na postajo in proti domu na Po-
horje, s taščo ste si dali sestanek pri križu ob cesti.
Urša je čakala na snaho, da jej da novo metlo, kate-
re ni dobila na Pohorju, a čakala je zaman, snaho
je dobila mesto pri križu, v krčmi poleg soldata.

Ženske so se pa konečno po dolgem pričkanju
sporazumele v toliko, da je pregledala Urša celi po-
ložaj, pobrala z mize metlo, se vsleda zraven snaha,
in si hotela naliti še ona čašo iz našega litra, kate-
rega je prevrnila z metlo. Niti z eno besedico se ni o-
pravičila radi zamaha z metlo, le z mačjimi očmi je
bliskala po nas vseh v gotovem pričakovanju, da ji
kateri izmed nas postreže s polno čašo.

Cele komedije, katero je zaključila stara Fal-
otova Urša z metlo na mojo ramo, mi je bilo dovolj.
Opjunačil sem se toliko, da sem pobral svoje zbegane
ude, se dvignil iz stolca in jo ubral skozi duri med
ženskim posmehom na prosto.

Tako sem bil sprejet od vojakov in domačinov
v vaški krčmi z metlo izpod roke same Falotove Ur-
še, ko sem se vrnil med nje po dolgih letih trpljenja
in gorja kot usmiljenja vreden invalid.

Za menoj sta je tudi prikurila mati in Joško.
Joško se je smejal pritajeno, mati pa je bila mnenja,
da sem si cele sramote in za vojaka poniževalnega u-
darca z metlo kriv sam, ker sem silil v krčmo na —
Gospodov dan. Nisem se pral ali opravičeval, bil sem

vlado teh naših političnih palčkov in kraljičkov ni nikdo zadovoljen, je nikdo ne odobrava, ta vlada je v škodo celi trobratski nam državi. Da so vladni demokrati in socialisti res pravi palčki, nam dokazujejo njih narod in državo goljufivi poleti v politične, valutne in gospodarske višave.

Prehrana in delo.

Tako dolgo in dolgo so prekuhavali demokrati in socialisti valutno vprašanje, da so skuhalo brozgo, katero odklanjajo sedaj vse stranke, namreč zamenjavo dinarja s krono v razmerju 1:4. Potom te izmenjave bodo prizadeti vsi sloji, najbolj seve zopet naš kmetijski stan. Edina narodu koristna izmenjava bi bila 1:1, da dobimo novi denar in se prepreči utihotapljanje avstrijskih bankovcev. In to našo valuto v izmenjavi 1:1 bi naj popboljšalo po vzgledu Nemcev — čelo. In za delo, osobito industrijo, bi morala skrbeti država. Kako pa? Z dobro prehrano ljudstva. Povsod med delavskimi sloji imamo dan na dan štrajke, in zakaj? Delavstvo stavka radi pomanjkljive prehrane. Kaj pomagajo dnevno večje plače delavstvu, kruha mu naj da država, pa bodo takoj nehali štrajki! In tega kruha bi država lahko dala, ker smo poljedelska država, ki je že izvozila na stotisoče vagonov žita v inozemstvo. Zakaj ta izvoz, ko nam pa tu doma manjka kruha, je že koruza po 6—7 K 1 kg in moka veliko nad 10 K 1 kg. Ako bi se bili ti stotisoči izvoženega kruha, mesa in masla porazdelili po znižanih cenah med ljudstvo, bi ne bilo štrajkov, bi imeli ljudje večje veselje do dela, bi rastle naši proizvodnje in bi se boljšala naša valuta, kakor pri Nemcih, kjer se dela z veseljem in brez stavk. Kruh pa bi naj Jugoslavija izvažala še le tedaj, ako bi bili mi v kraljevini vsi siti, zadovoljni in pri delu.

Prehrana in industrija.

Država bi naj podpirala z dobro prehrano industrijo. Industrija bi dvigala valuto. Zakaj se tu pri nas ne stavi tovarn in se ne začne z drugimi podjetji? Ker nobeden tozadevni podjetnik ne more več in

se ne upa preživeti in prehraniti delavstva. Obrtniki, ki so imeli se pred kratkem po 10—20 delavev, jih sedaj odpuščajo, ker ni dobili prehrane. Ako bo naša demokratsko-socialistična vlada še izvažala prehrano, bo pri nas delo vedno bolj pojemalo, se bodo dnevno ponavljali štrajki in do kaknega razvitka in napredka v industriji sploh prišlo ne bo. Ako pa pri nas ne bo veselja do dela in podvzetnosti za industrijo, bo naša valuta vedno slabša pri vsej sedanji izmenjavi 1:4. Naše delo, industrija in valutno stanje so v zvezi s prehrano, katero vodi v ljudsko nezadovolje in v državno škodo demokratsko-socialistična vlada beograjskih palčkov.

Vlada in prehrana.

Ko je bil dr. Korošec minister prehrane, je bilo dovolj kruha, ni bilo štrajkov, delo je šlo izpod rok, zanimanje za našo industrijo je raslo. Sedaj pa, ko krmari prehrano socialist Bukšeg, pa imamo samo štrajke, skoro nič kruha in vedno večjo draginjo. — Pod vlado palčkov (demokratov in socialistov) se ne bo nikdar narod oživel za delo in industrijo in vse ministrske preizkušnje glede valute bodo popolnoma zaman.

Naša vlada bi se morala zavedati, da je naša država na vse strani razpokana hiša, katero je pretresal potres svetovne vojne skozi pet let. Ako se hoče razpokano in razdrlo hišo popraviti, se mora iti na delo. Ako mislijo gospodje ministri, da bodo popravili razpokano hišo naše valute samo z naredbami pri zeleni mizi, se motijo. Treba bo vendar se enkrat lotiti dela in delo zahteva prehrano!

Edino poljski pridelki, katere pridelujejo naš vrli kmet, lahko dvignejo našo valuto, pa le tedaj, ako jih država ne bo lahkomišlno izvažala, ampak uporabljala doma v zadovolje ljudstva, povzdigo dela in za napredek naše industrije.

Naš jugoslovanski kmet nam lahko zboljša naše denarne zadeve pod vodstvom pametne vlade, ki bi znala ceniti, da so poljski pridelki — zlato za našo državo in ne za tujece in sovražnike.

Osebna dohodnina.

(Piše Ivan Vesenjak.)

V zadnji številki „Slov. Gospodarja“ sem v kratki notici naznanil, da bom pisal o osebni dohodnini; pri tem sem omenil, da so ponekod odmerili ta davek krivično. Gospod državni pravnik Gracelj je to opazko zaplenil; zato je cela notica zmedena. Gotovo bo skušal utemeljiti svojo preveliko vneto, z znano neslano trditvijo, da hujskamo proti državi in ne vem še kaj. Bodi njemu in enakim tukaj v uvodu jasno in glasno povedano, da deluje in hujška proti državi, kdor brani govoriti in pisati resnico, kakor dela to g. komisar s svojo cenzuro in pa tisti, ki odira naše ljudstvo z neprimernimi drakoničnimi predpisi davkov, kateri čisto ne odgovarjajo ne duhu, ne besedi zakona samega. Da taki predpisi niso socialno pravični in gospodarsko pametni, to se mi ne zdi potrebno še posebej povdarjati. Krivico in nespametnost pa bomo pobijali v besedi in pismu, ker smo ljudstvu odgovorni in hočemo zanj red in pravičnost in ker ljubimo državo, katero smo z vsem sreem hoteli. Seveda ne takšne, kakor so nam jo sedaj naredili lažidemokratski politiki in njihovi podrepaniki. Po tem potrebnem uvodu za radi nepotrebne cenzure pridemo k stvari sami!

Temeljne napake in krivice.

Osebno dohodninski davek se predpisuje in pobira na podlagi zakona o osebnih davkih z dne 25.

oktobra 1896 ter dodatnega zakona ali novele z dne 23. januarja 1913. Če prebiramo takratne razprave in izjave ministrov in poslancev, se takoj prepričamo, da s to davčno postavbo ali zakonom nihče ni mislil zadeti pretežne večine tistih, katerim se sedaj zadnja leta, posebej pa še leta 1917, 1918 in 1919 davek predpisuje.

Prva temeljna napaka in krivica je, da se davčne oblasti nedosledno držijo glede davka prostega zneska besedila in ne duha zakona. Kakor znano, je kot neobdajljivo eksistenčni minimum, to je znesek, ki je brezpogojno potreben, da mu zagotovi obstoj, 1600 kron. Ta vsota je bila določena pred vojno in vsak otrok ve, da sedaj niti desetkratni znesek nima za davkoplačevalca tiste gospodarske vrednosti, kakor je imel pred vojno znesek 1600 kron. Tega dejstva se je zavedala tudi že uprava razpadle države sama, saj je oprosila vse svoje državne uslužbence vseh pristojbin in davčin, posebej še tudi osebne dohodnine. Ako torej eksistenčni minimum 1600 kron ni bil več gospodarsko in socialno primeren in pravičen za uradnika, potem velja ravno ista za našega kmetkega posestnika in obrtnika! Če primerjamo dohodek in stroške kmetkih gospodarstev pred vojno z dohodki in stroški od leta 1917 naprej, potem moramo priti do edino pravičnega sledečega zaključka: povprečno so za vsako poedino gospodarstvo eksistenčni

odnošaji sedaj slabši, kakor so bili pred vojno in vendar ravno isti gospodarji z ravno istim posestvom sedaj plačujejo osebnodohodninski davek, medtem ko ga prej niso. To izvira iz dejstva, ker naše davčne oblasti ne upoštevajo duha zakona, temveč se držijo krivično in na škodo ter krivico ljudstva le besedila. Mi smo v naših organizacijah, na shodih, v časopisju in osebno pri davčnih oblastih gori do finančnega ministra in v Narodnem predstavništvu opozarjali na to ter zahtevali kot neobdajljiv znesek 10 tisoč kron. Pod pritiskom javnega mnenja se je morala odločiti tudi pokrajnska vlada, da v tem smislu pritiska na finančnega ministra. Upajno torej, da se krivica krivica nad našim ljudstvom odpravi in se neobdajljivo eksistenčni minimum zviša od 1600 kron vsaj na 10 tisoč kron. To je potrebno in pravi socialni in gospodarski rop nad našim kmetkim ljudstvom vrši oni, ki tega noče izpeljati, temveč navija davčni vijak enostransko in krivično.

Nesoglasje z duhom zakona in krivica je še tem večja, ker preračuna na podlagi odmerjenega osebnodohodninskega davka davčna oblast kar kratkoma tudi takoimenovani davek na vojne dobičke. Tako zaide med vojne dobičkarje sedaj marsikateri ubogi davkoplačevalec, ki ne more oskrbeti s svojimi dohodki niti potrebne oblike in obuvala za sebe in svojo družino!

Ako bi naša davčna oblast upoštevala duh zakona o osebni dohodnini, bi odpadlo na tisoče pritožb in vršila bi to, kar je v današnjih dneh socialno pravično in gospodarsko pametno. Tako pa s sedanjim svojim ravnanjem vzbuja upravičeno nevoljo ljudstva nad državno upravo in izziva našo odločno obsodbo. Nismo proti davkom, ali proti temu smo, da bi nam davčna oblast z napačnim razumevanjem in enostranskim tolmačenjem zakona o osebni dohodnini gospodarsko ubijala našega kmeta in obrtnika.

Tako smo videli glavno ali temeljno napako in krivico pri odmeri osebno-dohodninskega davka. Prvič si hočemo ogledati še nekatere, ki izvirajo iz krivde davkoplačevalcev samih in iz vsakovrstnih okolščin pri odmeri osebne dohodnine.

Vprašanje na g. Mrmolja in njegove laži-samostojne tovariše.

(Piše spodnještajerski posestnik.)

Že nekaj desetletij opazujem, da prihajajo zmiraj nekaj mesecev pred volitvami k nam ljudje z različnimi kričnimi in vabljenimi imeni. Letos ste prevzeli Vi, g. Mrmolja, to nalogo z naslovom „Samostojna Kmetijska Stranka.“ Meni se zdi, da menjate Vi, g. Mrmolja, imena strank, vsebino programov in kraje svojega delovanja čisto tako, kakor se spreminja žaba v mlaki; najprej je jajce, potem žabji vujec in nazadnje žaba. Edino eno vam je vse leta ostalo — stalno hujskanje proti stari pravi krščanski in kmetki naši organizaciji. Nad to tudi vedno regljate, kakor kakšna žaba.

Vi pravite, da hočete kmetkemu stanu pomagati. Jaz pa pravim, da ste samo hujška in linavec. Če bi Vi res imeli našo slovensko zemljo in kmetki stan tako radi, kakor sami trdite, zakaj pa ne greste nazaj na Goriško? Kdor res ljubi domačijo, je ne zapusti. Če je izgnan, pa se vrne. Če je podeta hiša, si postavi drugo, a zemlje, slovenske kmetke zemlje ne pusti za nobeno ceno. Tako ravna narodnjak in pravi kmet.

prepričan, da govori mati prav: kar sem iskal v radovednosti, sem tudi konečno iztaknil in okusil, namreč staro Falotovo Uršo in njeno novo, široko, dolgo sirkovo metlo.

Niti jed, niti pijača mi nista dišala na domu radi polomije, katero sem doživel prvič v življenju od rojkinje z metlo pred občinstvom, ki je bilo povečini žensko klepetavega potomstva, ki ne zna rabiti jezične zavore. Potolažili, spravili ter porinili so me v kolovoz ravnotežja in boljšega dušnega razpoloženja mati s prisposodob: Kaj je udarec s sirkovo metlo v primeri z udarcem same kanonske krogle! Kaj pa je žensko jezična vojna neznanje vasi v oči svetovne morije! Tako je, mati razume ubrati prava stvar svetovnega modrovanja, sem menil in se spravi pomirjen k počitku. Udarca s sirkovo metlo se nisva zavedal celo noč. Sklep sem pa storil: domača kréma me ne vidi več ob Gospodovih dneh!

Drugaga dne po tem prisiljenem sestanku s sirkovo metlo me je obiskal in posetil moj stanovnik in predragi tovariš France. Pravi balzam mi je bil in obisk, ki mi je razblinil vse ernoglede pomisleke o nesposobnem sprejemu glede lastne malenkosti od strani rojakov. Pa tako popoldne enkrat je zmanjkal Franceu onih njemu življenjsko potrebnih cigaret. Hočeš, nočeš, moral sem z njim prav v ono kréma, kjer me je na predvečer otepla Falotova Urša s sirkovo metlo. Omilil sem svoj trdni sklep v zavadi obiska domače krême z izgovorom: saj danes je delavnik in v gostilni ne bo gotovo žive duše, ker so ljudje vsi na delu.

Šla sva. Kréma pa je bila zaprta, morala sva počakati, da se pripelje krémariča s pošto, na katero je baš čakala v vasi. Zleknila sva se po dolgem tu v travo, v Franceu se je porodil nasvet: „Ti, Januš, pravega, ki pride po cesti, povabiva, naj stopi z nama v kréma na kozarec vina. Bova vsaj videla, v kakšno kréma zajdeva danes.“

Jaz sem tovarišu prikimal, čakala sva dolgo, da se je pokazala na cesti v daljavi v oblaku prahu orjaška človeška postava. Proti nama je stopal možvelikan prav v dostojanstveno odmerjenih, počasnih korakih, v rokah je nesel ceker. Spoznal sem ga že od daleč. Kdo bi ga ne prepoznal Bindekovega Janža, kateremu so naprtili in usilili dokaj nelepo in nedostojno ime kuzla (psica). Bil je mešetar: konjski, živinski in svinjski, sploh povsod pri kupčiji in prodaji, kjer se je trgovalo s četveronožci in se je dobilo kaj mokrega za po grlu za uslugo par dobrih besed. Ravno radi njegovega letanja in tekanja so mu izmislili razni zlikovci, da je kuzla. Bindek tudi ni zamerjal tega priimka, ker je bil dobrodušen, potrpežljiv in do skrajnosti nezamerljive narave. Podal nama je roko, kar nič se ni obojavljalo, da bi ne bil voljan slediti prijaznemu povabilu dveh gospodov.

Krémariča se je pripeljala, posedli smo za mizo in kupice so zakrožile. Janža je bil dostojno hvaležnega obnašanja, le tintam mu je siknil in ušel iz za zapaha mešetarških ust kak vrag in zlodejgavze mi onega stražmojstra, ki ga je bil ovađil zahrbtno na vojaško oblast, da je švercar in brezdelni stepuh, ki bi pa prav lahko služil pri kaki delavski kompaniji. Na to ovađbo je moral nekam na Zgornje-Stajersko, kjer se pa presodili, da ima za hojo preveč ravne podplate in so ga poslali domov. Sedaj je zopet doma pri mešetarji, pa ob 70 gld, katere je potrošil pri vojaki, ga je le spravil presneti ovađuh. Po tej povesti o svojem vojaškem pohodu je mož potegnul iz kozarca in je bil mnenja, da o kakih kanonskih kuglah in streljanju ni čul nič, ker ni bil na fronti.

Precej časa smo si bili dobri vsi trije, ločili bi se bili v vsej zastopnosti in bratski ljubezni, da ni pribrenčala v sobo Stuklova Lenka. Čokato zastavljena in na debelo prikrojena ženska je bila videti razigrane volje in prav napredno in podjetno od nje raj zavezani robae je svedočil vsakemu opazovalcu,

mati so samozavestnega značaja in razvito klopotavega jezika. Zavrtela se je na peti na sredi sobe, se obrnila proti nam in menila:

„Kako pa to, toliko je žensk sedaj, pa sedite okrog mize sami možki. Vsaj 21 babnic bi se vam lahko pridružilo, pa še edne nimate.“

„No, no, kaj boš ropotala z jezikom, Lenka, le pij, sedi in tiho bodi“, jo je tolašil Bindek. Lenka je prisledla, pila in bili smo štirje krog mize. Stukla se je venomer opikavala v mešetarja, ga zbadala in povpraševala, kod neki se je tepel po fari, da je zašel med gospodo, kjer pije zastonj in kolikor hoče. Bindek se je odrezaval slabo, v jeziku ga je prekašala in nadkriljevala Lenka. Najbistroumnejši Janžetov odgovor na vsa Lenkina jezična polena pa je bil predlog:

„No, Lenka, pa daj se ti za en liter, če imaš res toliko, da ti ni treba popivati zastonj in pri drugih.“

Stukla je hušnila po koncu, se podprla v bok, udarila z desnico ob mizo s krepko zatrditvijo:

„Kaj, stepuh mešetarški, danes lahko pijes do nezavesti, vse plačam jaz.“

Lenka je odrzela s praznim litrom, Holgo je ni bilo nazaj. Postavila je na mizo polnega, dregnila z nogo Bindeka, češ:

„Poskusi, če bo za tvoje grlo in želodec!“

Bindek je pokusil, odstavil, pogledal zapeljivo smehljajoče sosedo in jo pobozal s toplo pohvalo:

„Lenčica, ti moja Lenka, ta pač ta. Boljši je od onega, ki smo ga pili poprej z gospodoma.“

Lenka si je ponosno nategnula škrtice na ruti, trčili smo vsi štirji in menili, da smo se sicer sešli v tem žalostnem vojnem času preko prelazov in z razpotij, pa se zabavamo dobro in v bratski ljubezni, kot bi bili v sami Kani na Galilejskem.

(Konec prihodnjega.)